

Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika (részlet)

Második fejezet, amelyben szegény Dzsoni, a világ legszabadabb embere a Százarcú Boszorkával viaskodik

Ott ballagott szegény Dzsoni egy nagy kerek erdő közepén. Füttyörészett. Hol szomorúan, hol meg vidáman. Már attól függően, hogy milyen kedve volt.

„Én vagyok a világon a legszegényebb – gondolta, és egy szomorkás dallamba kezdett. Tényleg, a rajtavalón meg egy vándorboton és a bicskáján kívül nem volt semmije. – De hiszen a világon a leggazdagabb is én vagyok” – gondolta, és azon nyomban trillázni és bukfacezni kezdett a füttye. És valóban, ő volt a világon a leggazdagabb, hiszen az övé volt az erdő, a kék ég, a madarak, az út menti gízgázok; az övé volt az egész nagy tágasság, széles e világ az övé volt. Aztán még jobban nekidámodott a füttye, mert az jutott eszébe:

„De hiszen a világ legszabadabb embere is én vagyok. Arra megyek, amerre kedvem tartja; ott hányok bukfacezt, ahol akarok; senki parancsára nem vagyok kénytelen ugrabugrálni; hej, én vagyok a világ legszabadabb embere!” Aztán megint lekonyult egy kicsit a kedve, megsomorkásodott a füttyeszava, mert az jutott eszébe, hogy ő a világon a legnagyobb rab, mert hiszen a szabadsága rabja ő, se barátja, se kedvese, se egy tenyérnyi földdarab, ahol boldogan hajtaná álomra a fejét, és azt mondhatná, otthon vagyok.

Hát így füttyörészett, vándorolt, gondolkodott a nagy kerek ég alatt, a nagy kerek erdőben a szegény Dzsoni, és akkor még sejtelve sem volt arról, hogy besétált a mesénkbe, meg arról sem volt sejtelve, hogy a Százarcú Boszorka területére is besétált. Ha tudta volna, biztosan fejvesztetten menekül, reméljük persze, hogy nem a mese miatt, sokkal inkább a Százarcú Boszorka miatt, akinél gonoszabbat, fortélyosabbat hetedhét országon nem lehet találni.

Kislány: – Miért hívták Százarcú Boszorkának?

Író: – Mert százféle alakban tudott megjelenni. Kutya vagy denevér képében, még darázs is tudott lenni, ha akart. És az emberi alakokat is úgy váltogatta, mint más a zokniját. Ha akarta, szép volt, ha akarta, csúnya, ha akarta, fiatal vagy éppenséggel öreg.

Kislány: – Boszorkánynak lenni ugye nem jó?

Író: – Miért?

Kislány: – Mindenkinek bajt meg bánatot kell okozni. Az nagyon rossz lehet.

A Százarcú Boszorka szomorúan gunnyasztott a háza kapujában. Egyre csak az járt a fejében, hogy egykettőre lejár a hét esztendő. Mert minden boszorkánynak hétévenként rabszolgájává kell tennie egy embert. De nem ám erőszakkal. Fondorlással. Úgy, hogy az ember maga is belemenjen az alkuba. Csak akkor érvényes. A Százarcú Boszorkának meg alig volt már hátra egy esztendeje a hétből, és senki sem akadt addig a horgára, mert a környékeliek széles ívben elkerülték a nagy kerek erdőt – éppen őmiatta, a Százarcú Boszorka miatt –, idegen meg még véletlenül sem tévedt arra, hiszen a nagy kerek erdő majdnemhogy a világ végén volt. Ezért somorkodott, búslakodott a Százarcú: „Jaj, mi lesz velem – gondolta –, ha elhagy a varázserőm?” Na de figyelj csak! Felcsillant ám a Százarcú Boszorka szeme. Füttyörészést hallott. „Akármilyen legyek, ha ezen az erdei úton nem közeledik valaki – mondta magában. Nem is tévedett, mert szegény Dzsoni közeledett ott az erdei úton. Hej, megörült a Százarcú. – Itt jön az én emberem” – gondolta. Fogta magát, vénséges vén, mankós, botos, beteg anyókévé változott. Szegény Dzsoni éppen odaérkezett a háza elé.

– Jaj, szép fiam, de jó, hogy erre jársz – mondta a Százarcú –, legyél segítségére egy szegény, beteg öregasszonynak.

– Miben segíthetek, öreganyám? – kérdezte szegény Dzsoni.

– Nagyon beteg vagyok, alig bírom már magam – álnokoskodott a Százarcú –, arra kérlek, állj a szolgálatomba.

– Hát, öreganyám – vakarta a fejét szegény Dzsóni –, segítek magának szívesen, amit csak akar, de a szolgálatába nem állok. Ha nem tudná, én vagyok a világ legszabadabb embere, nem állok hát senki szolgálatába.

Hej, elsápadt ám a Százarcú, az ördög vinné el, épp a világ legszabadabb emberének kell erre kódorognia! „Na de akárki vagy, úgyis a szolgálatomba állsz” – mormogta.

– Ó, nem hosszú időről van szó – sápította –, csak három napról. Három apró napocskáról. Meglátod, úgy elszáll a három nap, hogy észre sem veszed.

– Nem – rázta a fejét szegény Dzsóni –, egy fél percre se állok senki szolgálatába.

– Pedig nem akármilyen bért fizetnék – próbálkozott tovább a Százarcú.

Szegény Dzsóni kíváncsi lett.

– Milyen bért fizetnél?

– Gyere, nézd meg.

Odavezette a kamraajtóhoz, kinyitotta. Akkor fényesség tódult ki a kamrából, hogy szegény Dzsóni önkéntelenül a szeme elé kapta a kezét. Tele volt a kamra kincsekkel. Aranypénz, igazgyöngy, ezüsttál, drágakő. Szikrázott, fénylett a sok kincs. Ravaszul pislogott a Százarcú szegény Dzsónira.

– Ez mind a tied – mondta. – Csak három napot kell érte szolgálnod.

Na és mit gondolsz, mit mondott erre a világ legszabadabb embere?

– Mi az ördögöt csinálnék én ezzel a sok kacattal?

Ezt mondta.

A Százarcú alig tudta palástolni pulykamérgét.

– Ez neked kacat, te félküllős, te lütyő, te dinnye! Válogatott kincs ez, nem kacat! Azt a kacskamacska farkát! A világ leggazdagabb királya is táncot ropna örömében, ha ez a kincstárában lehetne... Na... háromnapi szolgálatért mind a tiéd.

Szegény Dzsóni rázta a fejét.

– És mit kezdenék én ennyi kincssel? Azon kezdem, hogy el se bírnam. Ha meg elbírnám is, a nyelvem lógna a cipekedéstől. A fene se cipekedik.

– Jaj, de ostoba vagy! – mondta a Százarcú. – Veszel magadnak lovat, kocsit, arra rakod a kincset. Magad is kocsin utazol, nem kell gyalogolnod.

– Először is – mondta szegény Dzsóni – szeretek gyalogolni. Másodszor, ha kocsim, lovam lenne, emészthetne a gond, hogy a lovaknak mindig legyen enni-innivalójuk, a kocsival is törődni kéne, új kerék, új lócs, ajaj, más nem is hiányozna nekem! Harmadszor meg ott vannak a rablók, őrizgethetném tőlük a kincset, kocsit, lovat. Haha, még füttyörészni is elfelejtenék. Edd meg a kincsedet, öreganyám!

– Jaj, de élehetetlen vagy, nem viszed te semmire! – mondta a boszorkány. – Még hogy gond a kocsival meg a lóval! Hát majd szolgálakat fogadsz. A rablók ellen meg építesz egy várat. Kitelik ebből a pénzből. Jó vastag falú várat, semmilyen rabló nem tud oda betörni.

– Aztán kuksoljak örökké a várban, mi? Mint egy penészvirág. Hogy ne tudjak egy jóízűt csavarogni, mert mindig az járna a fejemben, hogy jaj, a váramba nem csapott-e be a ménkű, jaj, a váram így meg jaj, a váram úgy. Nem kell a kincsed, öreganyám.

De nagyon szívesen segítek neked saját jószántamból. Mondd meg, miben segíthetek.

Oldd meg az 1. feladatot!

Dúlt-fúlt magában a Boszorka, úgy tett, mintha nem hallotta volna, hogy szegény Dzsóni felajánlotta a segítségét.

– Dolgod is alig lenne a három nap alatt – hadarta. – Csak mindennap egy almát kellene leszedned arról a fáról.

Ott állt az udvaron egy almafa, alacsonyka, csököttke, és éppen három alma volt rajta. Egy gyerek is könnyen elérhette volna a földről mind a hármat.

– Na hát, ez igazán semmiség – mondta szegény Dzsoni –, leveszem én neked ingyen mind a hármat. Azzal már lépett is az almafa felé.

A Boszorkány meg elhajított mankót, botot, úgy föl pattant, mint akit a darázs csípett meg.

– Jaj, hozzá ne nyúlj!

Szegény Dzsoni gyanakodva nézett rá.

– De fürge lettél egyszerre, te szegény, beteg öregasszony. Miben sántikálsz te?

Na persze hogy ugrált a Százarcú Boszorka. Mert gondolhatod, nem akármilyen almafa volt az. Azok a szerencsétlenek, akik a boszorkány szolgálatába álltak, még nevetgéztek is magukban, hogy ilyen semmiségért egy rakás kincset kapnak. Hiszen egy kisgyerek is könnyedén le tudja szakítani azt a három almát. Le, persze hogy le, az elsőt. Mert azt már egyikük se tudta, hogy másnap, amikor a második almát kell leszedni, az almafa olyan magasra nő, hogy ember legyen a talpán, aki reggeltől délig föl tud mászni az almáért, és déltől estélig vissza is ér vele. A harmadik napról nem is beszélve. Mert harmadnapra már olyan magasra nő a fa, hogy akkor se lehetne egy nap alatt lehozni az almát, ha szárnya nőne az embernek. Akkor aztán előáll a Százarcú Boszorkány, és azt mondja: „Nemhogy kincseket nem kapsz, de még a szabadságod is az enyém. Enyém vagy szőröstül-bőröstül, mert nem teljesítetted a feltételeket!” Úgy ám. És mit tehetne szegény ember, hiszen maga vállalta a szolgálatot.

Kislány: – De hiszen a szegény Dzsoni nem vállalta.

Író: – Hallottad, hogy nem.

Kislány: – Nem is lett szőröstül-bőröstül a boszorkányé.

Író: – Egy körömfeketényt se lett a boszorkányé.

Kislány: – Jól tette, hogy nem kellett neki a kincs, igaz?

Író: – Nagyon úgy látszik.

Kislány: – És hogyha te tévedtél volna oda a nagy kerek erdőbe a Százarcú Boszorkához, neked se kellett volna a kincs?

Író: – Hát tudod, nekem biztos nem lett volna olyan egyszerű. Nekem eszembe jutott volna, hogy ezért a tömérdek kincserért mennyi mindent tudnék venni.

Kislány: – Például mit?

Író: – Például neked járóbabát, egy nagy házat az erdő meg a tó közelében, sok ruhát neked is meg a mamának is, bevakoltathatnánk a nagypapa házat, meg a kerítést is megcsináltathatnánk.

Kislány: – Nem látod, hogy szegény Dzsoni egy picit sem gondolkodott? Azt mondta, hogy nem.

Író: – Könnyű a szegény Dzsoninak. Ő a világ legszabadabb embere. Nincsen neki senkije, akinek járóbabát akarna venni meg ruhát, és semmilyen háznak a kerítését nem akarja megcsináltatni.

Kislány: – De ha vállalod, akkor szőröstül-bőröstül a boszorkányé leszel.

Író: – Ez benne a feneség. Sajnos.

Kislány: – Tudod mit?

Író: – Mit?

Kislány: – Az utolsó pillanatban valamit észrevennél, nem tetszene neked, és nem vállalnád. Jó?

Író: – Jó. Üsse kő, nem vállalom!

Kislány: – Na látod! Inkább sose legyen járóbabám. Ugye, a szegény Dzsoni is úgy otthagya a Boszorkányt, mint a pinty.

Oldd meg a 2. feladatot!

Harmadik fejezet amelyben szegény Dzsoni lába is meg szíve is nagyot nyilallik

Bizony úgy otthagya szegény Dzsoni a Boszorkát, mint a pinty. Annyit se mondott: fapapucs. Még az is meglegyintette, igaz, csak úgy alig-alig formán, hogy könnyen lehet, hogy most ő egy boszorkánnyal találkozott. Szedte is a lábát, sietett, minél messzebb akart kerülni a háztól.

A Százarcú Boszorkányt azonban nem olyan fából faragták, hogy csak úgy ukmukfukk futni hagyja az áldozatát. Először is ki kellett dühöngenie magát, hát ripsz-ropsz, vihar képében végigszáguldozta az erdőt, tépte a fákat, ríkatta a füveket, jól megtépázta szegény Dzsonit is. „A fene ebbe az időbe!” – mormogta szegény Dzsoni, de azért csak ment, szedte a lábát, látott ő már ennél kutyább időt is.

A boszorkány is kiviharta magát: „Na, elő a jobbik eszemmel – gondolta magában –, amíg ki nem ér ez a semmirekellő a területemről.” Ki is fundálta rögtön, mit kell tennie. Megrázta magát, és egy hatalmas, csimbókos szőrű farkassá változott. Megcsattogtatta fogát, és egy olyan remekbe sikerült farkasordítást vágott ki, hogy megreszketett bele az erdő.

„Húha, jönnek a farkasok!” – gondolta szegény Dzsoni, és uccu neki, vesd el magad, futásnak eredt. De a farkasüvöltés egyre csak ott hangzott a nyomában, olykor-olykor még a vadállat lihegését is hallotta. Na, ennek a fele se tréfa, futott, ahogy a lába bírta. Erre várt csak a vén boszorkány, ripsz-ropsz fatuskóvá változott, éppen a szegény Dzsoni lába elé. Hopp, szegény Dzsoni akkorát esett a fatuskóban, hogy még a föld is megdöndült alatta. És sajnos recscent is valami.

„A lábom!” – sóhajtott szegény Dzsoni. Bizony eltörött a lába. Föl akart tápázkodni, de nem tudott. Sajgott, nyilallott, recsegett a lába. A Százarcú meg visszaváltozott öregasszonnyá, sietve igazgatta a haját. „No, most – gondolta – odamegyek, azt mondom neki, hogy majd én meggyógyítom. Visszatámogatom a házamba, s onnan már őkelme nem jön ki többé. Vagy ne hívjanak akkor Százarcú Boszorkának!” Nagyon sietett a boszorka, mert látta, hogy szegény Dzsoni éppen a területe határán fekszik. Olyanképpen, hogy a törött lába még benn van, de a törzse, feje, keze már kint. Ott pedig nem volt hatalma a Százarcúnak. Sietett hát, hogy visszacsalogassa szegény Dzsonit a területére. Ha másképp nem megy, hát visszavonszolja. Igen ám, de mire megigazgatta a haját, lesimitgatta a ruháját, odanéz szegény Dzsonira, látja ám, hogy ott guggol szegény Dzsoni mellett egy lány. „Azt a kacska-macska farkát – morogta dühösen –, most mitévő legyek?”

– Jaj, te szegény, hiszen te eltörted a lábad – mondta a lány.

Szegény Dzsoni annyira meglepődött, hogy még a törött lábáról is megfeledkezett, hirtelen fölült, és ezer szerencséje, mert ezzel a mozdulattal kívül került a Százarcú Boszorka területén.

– Hát te, hát te meg ki vagy? – dadogta. Azért dadogott, mert ő ilyen szép lányt még életében nem látott. Vagyis hogy nem is annyira a szépség... inkább ilyen kedves lányt nem látott még soha életében... vagyis hogy szép is meg kedves is... ajaj... nagyot nyilallott szegény Dzsoni törött lába, meg a szíve is nagyot nyilallott.

A lány meg föltámogatta szépen, és elindult vele hazafelé.

– Csak támaszkodj rám bátran – mondta.

– Ej – csóválta a fejét szegény Dzsoni –, egy ilyen nagy behemót ember, hiszen összeroskadsz a súlyomtól.

– Dehogyan roskadok – mondta a lány –, gyere csak. Nagyon fáj a lábad?

– Az is fáj eléggé – mondta szegény Dzsoni –, de sokkal rosszabb, hogy valami igen szúrja a hátam.

– Érdekes – mondta a lány –, az enyémet is szúrja valami.

Persze hogy szúrta. A Százarcú Boszorka vasvillatekintete, az szúrta a hátukat.

– Na, megálljatok csak! Azt a kacska-macska farkát! Majd adok én nektek! – mormogta a Százarcú tehetetlen dühében.

Kislány:– Ugye a lány, aki segít szegény Dzsoninak, az Árnika?

Író: – Persze. Éppen gombát szedett az erdőben, és meglátta, hogy egy ember zsuppsz, elesik, és nem is tud fölkelni. Odaszaladt hát, és segített.

Kislány: – És már megszerették egymást?

Író: – Azt hiszem, igen. Mert mind a kettőnek nagyon bizsergett a szíve. Hallhattad, a szegény Dzsonié nyilallott is.

Kislány: – Az emberek, ugye, hamar megszeretik egymást?

Író: – Hát ki így, ki úgy. De nem az a fontos, hogy gyorsan vagy lassan, hanem az a fontos, hogy a szeretet igazi-e.

Kislány: – Van nem igazi szeretet is?

Író: – Az nincs. Csak olyan van, hogy két ember azt hiszi, hogy szereti egymást, pedig dehogy.

Kislány. – De Árnika meg szegény Dzsoni nem „pedig dehogy”, ugye?

Író: – Majd kiderül.

Kislány: – Miből?

Író: – A cselekedeteikből.

Kislány: – Most mit cselekednek?

Árnika hazavitte szegény Dzsonit a harminchat tornyú kastélyba, sínbe tette a lábát – mert nagyon ügyes királykisasszony volt ám –, megmosdatta, megetette, és olyan vidám volt, amilyen még soha. Össze is súgott a várbeli népség: „Nocsak, mi történt a mi Árnikánkkal, milyen jókedvűen jön-megy, mióta itt ez a törött lábú?” Maga Árnika is csodálkozott: „Nocsak, mi történt velem, de vidáman jövök-megyek, mióta itt ez a törött lábú?” Östör király meg csak mosolygott, mert ő aztán tudta ám, mitől jön-megy vidáman Árnika. Bizony Árnika beleszeretett szegény Dzsoniba.

Szegény Dzsoni meg nyögött, nyöszörgött, méltatlankodott. Azt hihetné az ember, a törött lába miatt. Pedig törődött is ő a törött lábával! A szíve miatt nyögött, nyöszörgött, méltatlankodott. Mert a szíve úgy ugrándozott, ficáncolt, mint egy jókedvű kecskegida. Ha Árnika a közelében volt, azért, ha meg elment valahová, azért, hogy mikor jön már vissza. A szíve azt szerette volna, hogy Árnika mindig szegény Dzsoni ágya szélén üljön.

„Még csak ez hiányzik! – korholta gidabakugrásokkal szökellő szívét szegény Dzsoni. – Elfelejtetted, hogy én vagyok a világ legszabadabb embere?! Máma itt, holnap ott, nem érted, füttyölök mindenkire!” Na de a szívének aztán beszélhetett! A szíve csak kalimpált boldogan. Akár akarta szegény Dzsoni, akár nem, be kellett látnia, hogy beleszeretett Árnikába. Árnika nélkül most már fakó lenne a világ, ellenségesek az erdők, szomorkásak a vándorlások, és a nagy kék égbolt is olyan lenne Árnika nélkül, mint egy jéghideg üvegbura. „Vége a szabadságodnak, Dzsoni!” – nyögte szegény Dzsoni.

Kislány:– Azért vége a szabadságának, mert beleszeretett Árnikába?

Író: – Igen, szegény Dzsoni úgy gondolja.

Kislány:– És miért vége a szabadságának?

Író: – Mert most már nem kódoroghat a vakvilágban, most már törődnie kell Árnikával. Felelősséggel tartozik érte.

Kislány: – Miért? Ha kedve támad szegény Dzsoninak a vakvilágban kódorogni, Árnika biztos elengedi.

Író: – Én is azt hiszem, hogy el. De gondold meg, egyszer szegény Dzsoninak éppen kódorogni lenne kedve, Árnika meg megbetegedne. Akkor aztán otthon kéne maradnia, hogy Árnikát ápolgassa, gyógyítsa, szeretgesse.

Kislány: – De ha Árnika megbetegedne, akkor már szegény Dzsoninak nem kódorogni volna kedve, hanem arra, hogy otthon maradjon, és Árnikát ápolgassa, gyógyítsa, szeretgesse. Nem igaz?

Író: – Mondasz valamit.

Kislány:– Na látod. Akkor szegény Dzsoni most is a világ legszabadabb embere.

Író:– Várjunk egy kicsit, majd talán rájön ő is.

Amikor meggyógyult szegény Dzsoni lába, nagy boldogan táncolt egyet a szoba közepén. Megköszönte Árnikának, hogy meggyógyította, aztán elpirult, és azt mondta:

– Árnika, szeretnék valamit mondani.

Árnika is elpirult, a cipője orrát bámulta.

– Szeretlek – mondta szegény Dzsoni.

– Én is téged – mondta Árnika.

Megölelték, megcsókolták egymást, és kézen fogva szaladtak Östör király elé.

Östör király meg sem várta, hogy megszólaljanak. Mosolyogva mondta:

– Tudom, mit akartok. Össze akartok házasodni. Áldásom rátok, gyermekeim. De van egy kérésem.

Elhiszem, hogy szeretitek egymást, de akkor még inkább elhiszem, ha a szerelmetek az idő próbáját is kiállja. Te, Dzsoni, menjél el vándorolni, és egy fél év múlva, ha még akkor is szereted Árnikát, és feleségül akarsz venni, gyere vissza. Te meg, Árnika, várjál rá, s ha fél év múlva visszajön, és még mindig a felesége akarsz lenni, csapunk akkora lakodalmat, hogy a felhőkig ér a vigasság. Jó lesz-e így?

Szomorkodtak persze, de azért beleegyeztek.

Ha érdekel tovább Árnika és Dzsoni története a MEK (Magyar Elektronikus Könyvtárban www.mek.hu megtalálhatod, vagy a Petőfi Irodalmi Múzeum www.pim.hu oldalon is.